

էի, քան թէ 1754^{ին} Ռարիզէն ելած
ատենս, որովհետեւ հասութիւն քիչու-
թիւնը օրինաւոր ժառանգութեանս
բաժնէն լեցուցեր էի իմ ճանապարհ-
հորդութեանցս մէջ: Ռայց հարուստ
էի հին ու հազուագիւտ յիշատակա-
րաններով, ու զանազան հմտութիւն-
ներով՝ զորոնք կը յուսայի հանգստեամբ
կարգի դնել ու մատենագրել, որովհե-
տեւ դեռ հազիւ երեսուն տարուան
կայի. և միայն այս բաղդին հանդիպե-
լու համար հնդկաստան գացեր էի:

Պարթէլըմի մատենագիրը խրախոյս
ու քաջալերութիւն տուած էր Միքը-
ղիլի իր առաջին գրաւոր աշխատու-
թիւններուն մէջ. անոր համար ճանա-
պարհորդութենէն դառնալէն ետքն ալ՝
շատ ջանաց ու յաջողեցաւ թագաւո-
րական գրատան մէջ արեւելեան լեզուաց
թարգման դնելու զինքը՝ հասոյթ ալ
կապել տալով իրեն: 1763^{ին} Վեդեցիկ
դպրութեանց ճեմարանին ընկեր ըն-
դունուելով Միքըղիլ, իր բոլոր զբաղ-
մունքն եղաւ կարգի դնել իր հաւաքած
ընտիր տեղեկութիւնները տպագրելու
համար: Ռայց Նեղափոխութեան յուզ-
մունքները վրայ գալով՝ տակնուվրայ
ըրին իր գիտնական զբաղանքները.
ուստի իր ուսումնարանը առանձնանա-
լով՝ իր սիրելի գիրքերովը միայն կը զը-
ւարձանար: Այրբոր Վաղղիոյ Սարժո-
ցը՝ նորէն հաստատուեցաւ, զինքն ալ
անդամ ընտրեցին. սակայն քիչ մը ա-
տենէն հրաժարեցաւ: Արջապէս՝ իր
անխոնջ աշխատութիւններուն յոգնու-
թենէն, ու ծերութեան հիւանդու-
թիւններէն ճնշուելով, 1805^{ին} կնքեց
իր բազմարդիւն կեանքը: Ուրիշ հրա-
տարակած բաներէն զատ՝ տպած է
Զէնո-Աւետարան, կամ հաւաքումն սրբ-
բազան գրոց Փարսից. Յարաբերութիւն
Հնդկաստանու ընդ Եւրոպայ, ու Ուէնէի՝
հայ, այսինքն Գաղանիս լեւիտ գրքին
պարսկերէնէ՝ ի լատին թարգմանու-
թիւնը: Միքըղիլ նմանապէս խել մը
հետաքրքրական ճառեր գրեց Պարս-

կաստանի լեզուաց ու հնութիւններուն
վրայօք, որոնք տպուած են Ռժանա-
գրութեանց և գեղեցիկ դպրութեանց
ճեմարանին ճառերուն հաւաքմանցը
մէջ:

ՄԱՆՐ ԳԻՏԵԼԻՔ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԳՐԱԿԱՆ

Քրիստոսի դարու անանկունութիւնը:

Քրիստոսի թուականէն սկսեալ՝
Առաջին դարը կ'ըսուի Փրկութեան դար.
Բ. դ. Սրբոց դար.
Գ. դ. Մարտիրոսաց և ճգնաւորաց դար.
Դ. դ. Վարդապետաց եկեղեցւոյ դար.
Ե. դ. Հիւսիսային բարբարոսաց դար.
Զ. դ. Իրաւագիտութեան դար.
Է. դ. Մահմետականութեան դար.
Ը. դ. Սարակինոսաց դար.
Թ. դ. Նորմանտացւոց դար.
Ժ. դ. Տգիտութեան դար.
ԺԱ. դ. Խաչակրաց դար.
ԺԲ. դ. Կրօնաւորական կարգաց դար.
ԺԳ. դ. Տաճկաց դար.
ԺԴ. դ. Հրազնուց դար.
ԺԵ. դ. Նորութեանց դար.
ԺԶ. դ. Գեղեցիկ դպրութեանց դար.
ԺԷ. դ. Նաւարկութեան ու զինուորական ճար-
տարապետութեան դար.
ԺԸ. դ. Ազգաց արթննալու դար.
Իսկ ԺԹ. դարը, որ է հիմակուանը, ճարտարու-
թեան դար հաւանականապէս պիտի սեպուի:

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ

Ըստ ժամանակի:

Գաղղիոյ մէջ Ռաբէթ անունով գեղին մօտ, որ
Գասգրը քաղքէն փարսախ մը հեռու է, ձուածե-
թայու մը կայ. բաւական բարձր է ասիկայ, և լայ-
նութիւնը 26 ոտք է ամենէն աւելի ընդարձակ
կտորին, իսկ 12 ոտք՝ յատակին: Զարմանալին
այն է՝ որ գաւազանով մը կամ ձեռքովդ գպչելու
ըլլաս ասոր, խիստ զգալի կերպով կ'երերայ ու
կը ճօճի: Ամէն ճանապարհորդներն որ ան կող-
մերը կ'երթան, զանց չեն առներ երթալու ան-
ձամբ փորձելու աս հետաքրքրական երևոյթը: